

กมล เสนานุช สิงหาคม 2562

การบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นศาสตร์และศิลป์ มีการบริหารตามกระบวนการ โดยประยุกต์เอาความรู้ด้านต่าง ๆ มาดำเนินการให้สอดคล้องกับองค์กรและเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามความเหมาะสม โดยในการบริหารต้องใช้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาที่นำมาใช้ดังต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา

Sergiovanni (2001 : 1-3) กล่าวว่าไว้ว่า การบริหารจัดการมีลักษณะเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นหรือโดยผู้อื่น เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ปราณี กองทิพย์ (2550 : 2) กล่าวว่าไว้ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการใช้ศาสตร์และศิลป์ของผู้นำเพื่อตัดสินใจใช้ทรัพยากรทั้งหมดให้เหมาะสมกับการดำเนินงานจนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2551 : 13) กล่าวว่าไว้ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง ศิลป์ในการดำเนินงานร่วมกันของคณะบุคคลซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริหารองค์กรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การจัดองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ และการควบคุมกิจการให้ดำเนินไปตามนโยบายจนบรรลุนโยบายจนบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่วางไว้ได้อย่างประหยัดและมีประสิทธิผลสูงสุด

พันทพร หาญวิทย์สกุล (2552 : 2) ให้ความหมายของการบริหารจัดการไว้ คือ

1. การบริหารจัดการเป็นศาสตร์และศิลป์ ในแง่ของศาสตร์นั้นเนื่องจากการจัดการเป็นความรู้ที่สามารถถ่ายทอด มีหลักเกณฑ์สามารถพิสูจน์ความจริงได้ ตลอดจนได้รับการศึกษาค้นคว้ากันอย่างต่อเนื่อง ส่วนในแง่ของการเป็นศิลป์ซึ่งหมายถึงการประยุกต์เอาความรู้มาใช้ในการเกิดประโยชน์ เพราะการบริหารจัดการในองค์กรแต่ละองค์กรมีปัจจัยที่แตกต่างกัน ดังนั้นศาสตร์หรือความรู้ในด้านการบริหารจัดการเพียงอย่างเดียวจึงไม่สามารถจะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับองค์กรได้ จึงจำเป็นต้องประยุกต์ความรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับองค์กรแต่ละองค์กร เมื่อเป็นเช่นนี้ การบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิผล ผู้จัดการจำเป็นต้องมีความรู้และหลักเกณฑ์ในเชิงของศาสตร์ในขณะเดียวกันต้องมีทักษะที่จะประยุกต์ศาสตร์นั้นให้เหมาะสมกับองค์กรหรือสภาพแวดล้อมขององค์กรด้วย

2. การบริหารจัดการเป็นกระบวนการมีลักษณะเป็นขั้นตอนที่มีความเกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมาย มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ แต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน อันประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การบังคับบัญชา การประสานงานและการควบคุม

3. การบริหารจัดการเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้มีการออกแบบงานต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อสนับสนุนและชี้แนวทางในการทำงานของบุคคลและกลุ่มบุคคลในองค์กรให้สนองต่อเป้าหมายขององค์กร การบริหารจัดการ ในความหมายนี้จึงให้ความสำคัญกับบุคคลและคุณภาพชีวิต

สมคิด บางโม (2553 : 61) กล่าวว่าไว้ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง ศิลปะในการใช้คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ขององค์กร และนอกองค์กรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ โตรณะบุตร (2552 : 10) ได้ศึกษางานวิจัยของกูลิค (Gulick) และ ได้วิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารเพื่อค้นหาว่าผู้บริหารระดับสูงขององค์กรจะต้องทำอะไรบ้าง ในที่สุดเขาได้สรุปว่า ผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องทำและรับผิดชอบ อยู่ 7 ประการ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organization) การบริหารบุคคล (Staffing) การอำนวยความสะดวก (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การเสนอรายงาน (Reporting) และการบริหารงบประมาณ (Budgeting) บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารทั้งเจ็ดประการนี้ เรียกสั้น ๆ ว่า “พอสคอร์บ” (POSDCORB)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารจัดการสถานศึกษามีหลายแนวคิดหลายด้าน มีการประยุกต์นำความรู้ที่เกี่ยวข้องเหมาะสมมาใช้ให้สอดคล้องกับองค์กร โดยมีการพิจารณาตามสถานการณ์และปัจจัยแวดล้อมทรัพยากรหลักภายในองค์กรและปัจจัยด้านต่าง ๆ ประกอบกัน

การบริหารองค์กรบางสถานการณ์ได้สนับสนุนให้กำลังใจ ให้ความรู้เพื่อชี้แนวทางการทำงาน อธิบายขั้นตอนการดำเนินงานมีการขั้นตอนการสรุปงานและการตรวจสอบก่อนทุกกิจกรรม เพื่อให้องค์กรมีมาตรฐานและได้รับการยอมรับและยกย่องจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง

บรรณานุกรม

Sergiovanni, T. **Building community in schools**. San Francisco, CA: Jossey Bass, 2001.

ปราณี กองทิพย์. **หลักการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พัฒนาวิชาการ, 2550.

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. **องค์กรและการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,
2551.

พันทพร หาญวิทย์สกุล. **หลักการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : เอ็มพันธ์, 2552.

สมคิด บางโม. **องค์กรและการจัดการ**. กรุงเทพฯ : วิทยาพัฒนา, 2553.

ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไตวณะบุตร. **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2552.